

Actieplan Jongerenparticipatie

Oktober 2024

Inhoud

Voorwoord	3
1. Waarom jongerenparticipatie?	4
2. Jongerenparticipatie: Wat is het en hoe doe je het goed?	5
Wat verstaan we in dit actieplan onder jongerenparticipatie?	6
Betekenisvolle jongerenparticipatie	6
Hoe betrek je jongeren bij gemeentelijk beleid?	7
3. Wat doen we al aan jongerenparticipatie?	8
Actielijn 1. Burgerschapsvorming bevorderen	8
Actielijn 2. Meedenken en -doen met beleidstrajecten, projecten en eigen initiatieven	11
Actielijn 3. Betrokkenheid vergroten door verbinden	15
4. Analyse bestaande activiteiten per doelgroep	19
5. Wat willen we aanvullend oppakken?	20
6. Actieplan 2024-2026	23

Voorwoord

‘Samen maken we Deventer’. Het is een belangrijk uitgangspunt voor ons als college van Deventer: we willen inwoners tijdig betrekken bij de besluiten die we nemen. En daar horen nadrukkelijk ook jongeren bij. Want de jeugd heeft de toekomst – cliché, maar o zo waar.

Nou zullen er niet veel jongeren zijn die uit zichzelf denken ‘laten we eens lekker gaan participeren met de gemeente’. Logisch: je bent met andere dingen bezig: vrienden, school, verliefdheid, sport. En tegelijkertijd komen er op de gemeentelijke bureaus genoeg onderwerpen voorbij die, direct of indirect, invloed hebben op de levens van jongeren.

Daarom gaan we als gemeente zelf nog actiever aan de slag om jongeren erbij te betrekken. Dat doen we volgens drie lijnen.

We bieden jongeren, via school, opleiding of rechtstreeks, de mogelijkheid om te ontdekken hoe onze democratie in elkaar zit, hoe de gemeenteraad werkt, hoe de gemeente besluiten neemt.

We nodigen jongeren actief uit om mee te denken over projecten en beleid, en om zelf ideeën in te brengen.

En we zorgen dat bestaande jongeren-netwerken elkaar weten te vinden en elkaar versterken.

In dit actieplan lees je hier meer over. Het beschrijft wat we al doen, en welke projecten we gaan oppakken, samen met scholen, opleidingen en andere partners in de gemeente. Mooie concrete plannen zijn het.

Ik kijk ernaar uit. Want dat heb ik de afgelopen tijd wel ervaren: als je jongeren erbij betreft, zorgt dat voor verrijking van de projecten, onverwachte invalshoeken en een fikse portie extra inspiratie!

Lars Wijnhoud
wethouder Participatie

1. Waarom jongerenparticipatie?

Geef jongeren een stem. Laat ze meedenken met de onderwerpen op de agenda van de gemeente, en laat ze zelf onderwerpen op de agenda zetten.

In april 2023 zijn de participatieverordening en het participatiebeleid door de gemeenteraad van Deventer vastgesteld. In dit participatiebeleid staat wat we in de gemeente Deventer met participatie bedoelen, welke vormen en niveaus van participatie er zijn, en welke plaats het heeft naast de democratische besluitvorming van gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders.

Participatie zorgt ervoor dat het gemeentebestuur zo goed mogelijk rekening kan houden met de belangen van de omgeving. En dat geldt ook voor andere partijen die een ontwikkeling in de gemeente willen realiseren. We vinden het dan ook belangrijk dat er voldoende wordt geluisterd naar iedereen voor wie een plan of initiatief iets gaat betekenen of veranderen. En nog mooier is het als betrokkenen kunnen meedenken. Op die manier komen verschillende belangen op tafel en kunnen die worden meegewogen in een besluit. In de huidige participatietrajecten missen we vaak een aantal groepen, waaronder jongeren. Dat vraagt om extra aandacht en een specifieke aanpak gericht op jongeren.

Gemeenteraad vraagt om duidelijk doel om te weten wat we aan het eind van deze raadsperiode (2026) met elkaar bereikt willen hebben met jongerenparticipatie.

Op 17 april 2024 heeft de gemeenteraad de motie 'jongerenparticipatie' aangenomen (zie ook bijlage). De raad draagt het college van B&W op:

- **Om een voorstel te maken hoe jongeren gevraagd en ongevraagd de gemeente laagdrempelig en gemakkelijk kunnen bereiken als ze iets willen of een idee hebben;**
- **Om een actieplan te maken hoe jongeren vroegtijdig betrokken worden in participatietrajecten, waarbij het geen “vinkje” wordt dat ze gehoord zijn, maar ze tijdig actief inhoudelijk hebben kunnen meedenken;**
- **Om in het actieplan aan te geven:**
  - **Hoe de bestaande netwerken met jongeren in stand gehouden worden, en daar waar het kan te verbinden met andere jongerennetwerken;**
  - **Hoe (burgerschaps)vaardigheden en/of kennis van jongeren nog verder verbeterd kunnen worden, binnen de bestaande ambtelijke capaciteit, met als doel dat jongeren meer gehoord worden;**
  - **Hoe kinderen en jongeren actief uitgenodigd kunnen worden in wijkteams van WijDeventer;**
  - **Daar waar mogelijk gebruik te maken van succesvolle aanpakken in het land.**

2. Jongerenparticipatie: Wat is het en hoe doe je het goed?

Uit een enquête onder het Digipanel Deventer (2021) blijkt dat inwoners het belangrijk vinden betrokken te worden bij het maken en uitvoeren van beleid. En dan met name bij plannen voor hun eigen wijk of dorp.

Jongeren hebben recht op participatie, dit is één van de vier grondbeginselen uit het VN-Kinderrechtenverdrag. Ook op lokaal niveau moeten we rekening houden met dit recht. Het is belangrijk dat jongeren een stem hebben in gemeentelijke besluitvorming, omdat die hun directe leefomgeving raakt. Bovendien kunnen we als gemeente profiteren van de ideeën van kinderen en jongeren over lokale vraagstukken. De inbreng van jongeren kan het beleid van onze gemeente verrijken.

Kinderen en jongeren zijn een deel van onze inwoners, werkenden en bezoekers in gemeente Deventer.

Jongeren vormen samen een doelgroep. Maar wie vallen onder de doelgroep 'jongeren'?

Vanuit participatie zeggen we dat 'dé inwoner' of 'dé burger' niet bestaat... Zo bestaat ook niet 'dé jongere'. In onze jongerenparticipatie geven we daarom ook aandacht aan het leren kennen van onze jongeren in Deventer.

Bij elk onderwerp is de relatie met jongeren anders. Daarom stellen we daar steeds weer de volgende vragen bij: wie zijn onze kinderen en jongeren, wat beweegt ze, hoe betrokken zijn ze bij hun omgeving en wat vinden ze belangrijk.

In dit actieplan spreken we over kinderplicht tot en met 12 jaar en over jongerenparticipatie vanaf 13 jaar tot ongeveer 27 jaar. Daarbinnen maken we een nadere opsplitsing van de groepen jongeren die we binnen Deventer zien: op leeftijd, schooltype en op specifieke kenmerken. Zo komen we tot de volgende groepen:

- **Leerlingen basisscholen**
- **Scholieren voortgezet onderwijs (vso, vmbo, mavo, havo, vwo)**
- **Studenten mbo Aventus**
- **Studenten hbo Saxion**
- **Jonge werkenden**

Wat verstaan we in dit actieplan onder jongerenparticipatie?

Jongerenparticipatie betekent dat kinderen en jongeren actief meepraten, meebeslissen en/of (mee)doen bij zaken die voor hen belangrijk zijn en op plekken waar zij zelf deel van uitmaken, zoals:

- Voorzieningen waar zij zelf deel van uitmaken zoals kinderopvang, school, jongerenwerk en jeugdhulp. Of bij activiteiten gericht op de natuur, sport en cultuur;
- Gemeentelijk beleid, denk aan meedenken over wonen, jeugd- of klimaatbeleid;
- Activiteiten ondersteunend aan anderen in de samenleving.

Betekenisvolle jongerenparticipatie

Er zijn voorwaarden aan betekenisvolle kinder- en jongerenparticipatie. Unicef heeft deze uitgewerkt in 9 punten, zie het kader rechts.

Child
Friendly
Cities
Initiative

unicef
for every child

Hoe zorgen we voor een betekenisvolle en effectieve participatie?

Unicef Nederland moedigt gemeenten aan om rekening te houden met de 9 voorwaarden voor een betekenisvolle participatie, zoals vastgesteld door het VN-kinderrechtencomité, en overgenomen door Unicef Internationaal.

1. **Transparant en informatief**
2. **Vrijwillig**
3. **Respectvol**
4. **Relevant**
5. **Kindvriendelijk**
6. **Inclusief**
7. **Training en ondersteuning**
8. **Veilig**
9. **Verantwoording**

Hoe betrek je jongeren bij gemeentelijk beleid?

Als we dan aan de slag gaan, dan zijn de volgende 5 stappen belangrijk bij het betrekken van kinderen en jongeren bij gemeentebestuur:

1. Voorbereiden en informeren

Betekenisvolle participatie begint met voorbereiding en het geven van informatie. Kinderen moeten toegang hebben tot goede informatie, afgestemd op hun leeftijd en ontwikkeling.

2. Serieus luisteren en aanmoedigen

Luister serieus naar kinderen en moedig hen aan om hun mening te geven. Niet alleen de omgeving, ook de houding en vaardigheden van de professional zijn hierbij van belang.

3. Passend gewicht geven

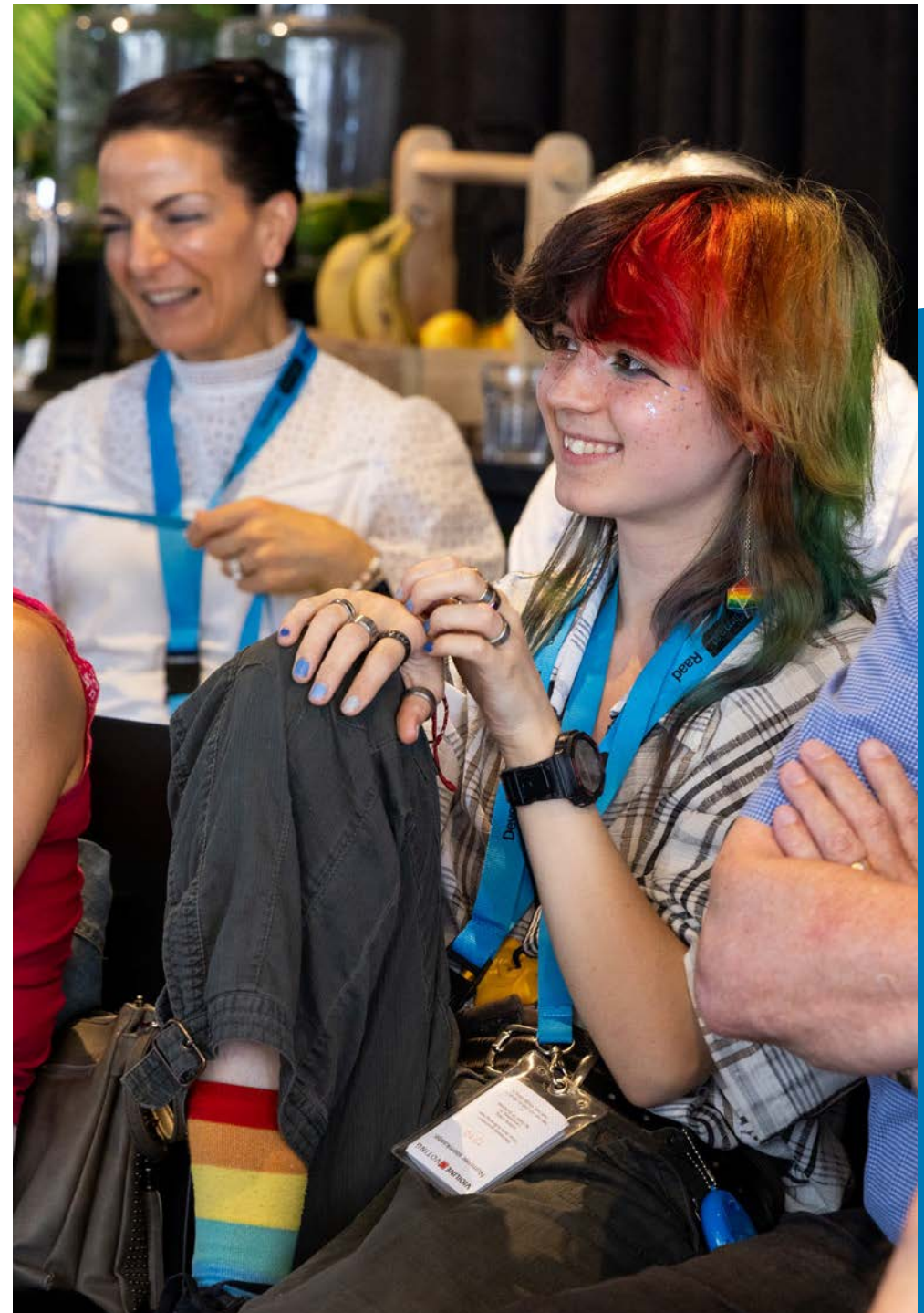
Onderzoek per geval of kinderen in staat zijn hun mening te vormen aan de hand van hun leeftijd en rijpheid. Rijpheid verwijst naar hun vermogen de gevolgen van een kwestie te begrijpen en te beoordelen en het op redelijke en onafhankelijke wijze geven van hun mening. Beoordeel vervolgens het gewicht dat aan de mening van het kind moet worden toegekend.

4. Terugkoppeling

Om er daadwerkelijk voor te zorgen dat jongeren zich serieus genomen voelen, is het belangrijk dat ze op de hoogte worden gebracht van hoe hun input een beleidsontwikkeling heeft beïnvloed. Geef daarbij weer wat de afweging is geweest om hun input wel of niet te verwerken. Dit kan zowel mondeling als schriftelijk.

5. Mogelijkheid voor inspraak en meedenken op beleid

Inspraak en meedenken betekent dat inwoners van een gemeente hun mening, ideeën, wensen en zorgen kunnen geven over een plan. In een aantal gevallen is inspraak zelfs wettelijk verplicht. Inspraak kan allerlei vormen hebben. Dit hangt af van het soort beslissing die moet worden genomen. Dit geldt ook voor jongeren.

3. Wat doen we al aan jongerenparticipatie?

Drie actielijnen voor jongerenparticipatie in Deventer

We richten ons in dit plan op hoe kinderen en jongeren in Deventer actief mee kunnen praten, meebeslissen en (mee)doen bij ontwikkeling en uitvoering van gemeentelijk beleid. We onderscheiden de volgende actielijnen:

- **Burgerschapsvorming:** ken je burgerrechten en -plichten plus actief meedoen aan en vormgeven van de samenleving.
- **Meedenken en -doen met beleid, in projecten en eigen initiatieven:** jongeren specifiek uitnodigen om te participeren.
- **Betrokkenheid vergroten door verbinden via netwerken en inzet van jongeren.**

Per actielijn kijken we eerst wat we op dit moment al doen en wat dat betekent voor onze jongerenparticipatie.

Actielijn 1. Burgerschapsvorming bevorderen

Jong geleerd is oud gedaan. Onder burgerschap verstaan we het kennen van burgerrechten en -plichten, de manier waarop mensen deelnemen aan de maatschappij en die helpen vormgeven. Burgerschapsvorming brengt jongeren de kennis, vaardigheden en houding bij die ze nodig hebben om nu en later actief te kunnen meedoen in onze samenleving en een positieve bijdrage te leveren aan de samenleving.

Het kennismaken met het stadhuis, medewerkers en politici en de taken die de gemeente uitvoert valt ook onder burgerschapsvorming. Met onze activiteiten ondersteunen we de onderwijsinstellingen in het uitvoeren van de wettelijke opdracht burgerschap die zij sinds 1 augustus 2021 hebben.

Rondleidingen ‘democratie’ in het Stadhuis

Wat is het?

Gemeente Deventer verzorgt op verzoek rondleidingen in het stadhuis voor leerlingen van scholen in Deventer. Vaak loopt er een programma op deze scholen dat gerelateerd is aan de democratie, als er raadsleden bij betrokken zijn of als het om een programma in de raadszaal gaat. Het aanbod is afhankelijk van de school en het programma dat wordt gedraaid. Vaak bereiden de leerlingen op school iets voor en presenteren en debatteren ze in de raadszaal. Een voorbeeld van een programma is D-BETTY van het Etty Hillesum Lyceum. De leerlingen debatteren dan de hele middag in de raadszaal. Ook wordt in sommige gevallen het democratiespel gespeeld, in samenwerking met Pro Demos.

In eerste helft van 2024 zijn de volgende scholen op bezoek geweest bij de raad:

- Etty Hillesum Lyceum: 4 locaties het Stormink, Boerhaave, 't Vlier en Het Corberic: 25 scholieren
- Zone college (MBO 2): 17 scholieren
- Marke Zuid: 44 leerlingen

Er lopen momenteel nog aanvragen vanuit het Stormink (3 klassen; 60 leerlingen) en van basisschool De Zonnewijzer in Diepenveen.

Wat betekent dit voor jongerenparticipatie?

De rondleidingen op scholen, waarin ‘lokale democratie’ centraal staat, worden zeer gewaardeerd door leerlingen en scholen. Het draagt bij aan de burgerschapsvorming van onze jonge inwoners. Hun ervaringen delen zij ook thuis en met anderen in hun omgeving.

Doel

Iedere basisschoolleerling in Deventer is minimaal eenmaal op het stadhuis geweest voor een rondleiding, een debat en/of democratiespel.

Profielwerkstuk havo 5 Het Vlier en Kinderrechtenmarkt (EHL)

Wat is het?

Het profielwerkstuk (PWS) is voor veel leerlingen het grootste project dat ze in hun eindexamenjaar uitvoeren op hun middelbare school. In 2023 hebben 21 leerlingen van 5 havo van Het Vlier – samen met het Etty Hillesum Centrum (EHC) - thema's gekozen uit het VN Kinderrechtenverdrag voor hun PWS. Dit resulteerde onder meer in een kinderrechtenmarkt op het stadhuis en speeddates met wethouders, gemeenteraadsleden en beleidsmedewerkers over de onderzochte PWS-onderwerpen. In het najaar van 2024 ondersteunen we dit voor de 2e maal en organiseren 20 leerlingen op 9 december 2024 hun Kinderrechtenmarkt met speeddates in het stadhuis van Deventer.

Wat betekent dit voor jongerenparticipatie?

Sinds de 1e editie van de Kinderrechtenmarkt is er een hechtere samenwerking ontstaan tussen Het Vlier, het EHC en gemeente Deventer. Bij de 2e editie worden de onderwerpen van de profielwerkstukken verbonden aan relevante gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden.

Doel

Op basis van het thema ‘Kinderrechten’ eindexamenleerlingen en beleidsambtenaren bewust maken van kinderrechten en het inzicht geven in het belang van uitwisselen van elkaars kennis en standpunten. Leren rekening houden met verschillende perspectieven. Hier gaat het vooral om een uitwisseling tussen het perspectief vanuit jonge personen en (beleids)experts.

Kinderrechtenmarkt in het Stadhuis.

Minor Saxion Politiek & minor Saxion Wonen

Wat is het?

Vanuit het programmateam Participatie hebben we een actieve rol in twee minors van Saxion. We geven gastcollege over participatie, helpen mee met het zoeken van opdrachten voor studenten, koppelen hen aan inhoudsdeskundigen en geven de mogelijkheid tot presentaties op het stadhuis. In aanwezigheid van relevante betrokkenen, zoals wethouders, raadsleden en beleidsmedewerkers.

Wat betekent dit voor jongerenparticipatie?

Deze activiteit draagt bij aan burgerschapsvorming van de studenten. Komend jaar willen we ook concrete projecten aanbieden, waarover de studenten mee gaan denken. Daarmee past deze activiteit ook bij actielijn 3 (zie hieronder).

Doel

Bij beleidsontwikkelingen betrekken we actief studenten (MBO/HBO). Jonge mensen maken we bewust dat zij actief mee kunnen praten, mee kunnen beslissen en (mee) kunnen doen bij lokale overheidszaken die voor hen belangrijk zijn.

Kick-off van de Saxion minor 'Bouwen aan wonen op maat'

Actielijn 2. Meedenken en -doen met beleidstrajecten, projecten en eigen initiatieven

Participatie is meedenken en meedoen en gaat over samenwerken met elkaar. Meedenken en -doen met een initiatief van de gemeente of meedenken en -doen met een initiatief van inwoners. Wij onderscheiden dit in twee vormen van participatie:

■ Overheidsparticipatie

Ruimte geven aan initiatieven uit de samenleving (initiatief ligt bij inwoners/ organisaties)

■ Inwonersparticipatie

Samen met inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden beleid maken, uitvoeren en evalueren (initiatief ligt bij de gemeente)

Hoe zorgen we dat we alle belangen, ook die van jongeren, in beeld hebben bij het maken van beleid en het uitvoeren van projecten door de gemeenten en bij het faciliteren van bewonersinitiatieven? Hieronder een overzicht van de instrumenten en werkwijzen die we hiervoor al kennen.

Werkwijze WijDeventer

Wat is het?

WijDeventer is een aanpak waarbij bewoners zelf en samen invulling geven en verandering teweegbrengen aan eigen straat, buurt, wijk, stad of dorp;

- Waarbij bewoners voor en met elkaar werken aan goed samenleven in de eigen buurt.
- Waar krachten, talenten en de potentie van bewoners een belangrijke basis vormen.
- Die faciliterend is voor bijdragen van, door en voor bewoners.
- Die sociale netwerken zichtbaar maakt en versterkt.

Ook kinderen en jongeren kunnen van de werkwijze WijDeventer gebruikmaken en doen dat ook al op allerlei manieren in verschillende wijken en dorpen.

In Colmschate-Zuid, -Noord en Vijfhoek was in de afgelopen 15 jaar op sommige momenten een Jongeren Wijk Team (JWT). Op het moment van schrijven van dit actieplan is er geen actief jongerenwijkteam. Het JWT beheerde het eigen jongeren-wijkbudget, waar de jongeren uit de wijk met hun eigen initiatieven een beroep op konden doen. Het was laagdrempelig en paste heel erg bij de belevingswereld van de aanvragers. Hierbij was de inzet en betrokkenheid van jongerenwerk essentieel.

Wat betekent dit voor jongerenparticipatie?

Jongeren (en kinderen) kunnen meedoen via allerlei WijDeventer kanalen. Dat kan door middel van de website van WijDeventer, een ideeënkaart, maar ook via kinderwerk/jongerenwerk/opbouwwerk of via de social media.

Doel

In minimaal twee wijkteams ontwikkelen we een werkwijze om jongeren uit de wijk actief te betrekken. Deze werkwijze passen we daarna toe in de andere wijken.

Leergemeenschap Leefbare Stad Deventer met studenten Aventus en Saxion

Wat is het?

Sinds voorjaar 2023 ontvangen Saxion, gemeente Deventer en ROC Aventus een subsidie (City Deal Kennis Maken) van het ministerie van Onderwijs om van Deventer een Rijke Leeromgeving te maken. De partijen zetten deze subsidie in om met onderwijs, onderzoek, overheid, ondernemers en omwonenden te leren, werken en innoveren. Dit gebeurt samen met MKB Deventer, Bibliotheek Deventer en Deventer Doet. Hiermee kunnen maatschappelijke opgaven zoals inzet voor duurzaamheid of de inrichting van de leefomgeving worden versneld. Ook heeft dit impact op de stad en de regio.

Er is een leergemeenschap opgezet op basis van kennis en ervaring die de afgelopen jaren is opgedaan binnen de City Deal Kennis Maken. In de leergemeenschap komen mensen vanuit verschillende gebieden bij elkaar om te werken aan maatschappelijke opgaven. Dit gebeurt op de thema's duurzaamheid, positieve gezondheid en ruimtelijke ontwikkeling. IT maakt integraal onderdeel uit van die thema's met speciale aandacht voor de openbare ruimte.

Wat betekent dit voor jongerenparticipatie?

In de leergemeenschap Leefbare Stad kunnen we meer studenten met onderzoekers, bedrijven en andere betrokkenen verbinden aan vraagstukken die in Deventer aan de orde zijn. Binnen de leergemeenschap is ook aandacht voor burgerschapsvorming van zowel studenten als jonge professionals en is het Digipanel betrokken. Ook wordt een gezamenlijk kennisfundament ontwikkeld, om de onderzoeken van alle betrokkenen zichtbaar te maken en hierop verder te bouwen.

Loket van Mogelijkheden

Wat is het?

Het Loket van Mogelijkheden is er voor iedereen die een initiatief voor de eigen woon- en leefomgeving een stapje verder wil brengen maar niet precies weet hoe dat te doen. Het Loket geeft initiatiefnemers een zetje in de rug, maar neemt het initiatief niet over. Zij doen de belofte om initiatiefnemers één stap of één contact verder te helpen. Initiatiefnemers kunnen inwoners zijn, maar bijvoorbeeld ook verenigingen en bedrijven.

Wat betekent dit voor jongerenparticipatie?

Het Loket van Mogelijkheden wordt gerund door 4 tot 6 tweedejaars studenten uit Saxion StadsLAB en is een samenwerking tussen Saxion en de gemeente Deventer, met ondersteuning vanuit de landelijke regeling City Deal Kennis Maken om studenten te laten werken aan actuele maatschappelijke opgaven. Daardoor leren zowel de studenten als de initiatiefnemers van elkaar. Inmiddels draait het Loket al zes edities of jaargangen.

Doel

Studenten doen praktijkervaring op én leren het perspectief van bijvoorbeeld wijkbewoners kennen.

Jongeren betrekken via digitale participatie tools

Wat doen we?

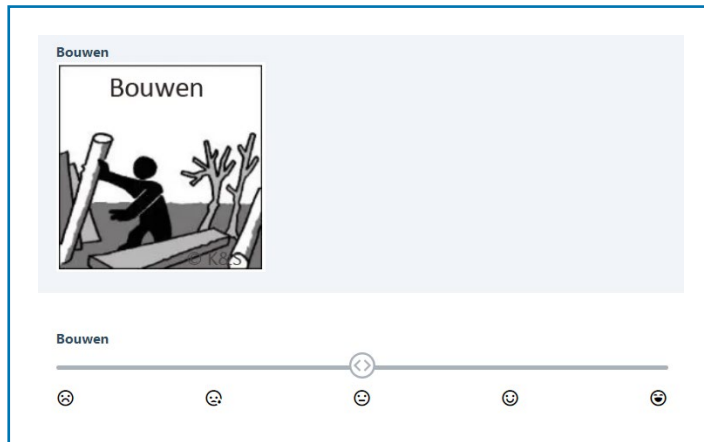
De meeste mensen willen op een laagdrempelige manier meepraten over zaken die dicht bij hen spelen. Dat geldt zeker ook voor jongeren. Daarnaast is er een grote groep in Nederland die zich stilhoudt, vaak letterlijk. Deze stille meerderheid heeft vaak wel meningen - en vaak andere dan die van de uitersten. Dat geldt ook voor jongeren. We vinden het belangrijk dit publiek in het stille midden te horen. Wat vindt het van een nieuwe maatregel of een nieuw plan? Dit stille midden bevindt zich vooral in de digitale, lokale, openbare ruimte. Ofwel veel mensen bevinden een groot deel van hun (vrije) tijd op hun 'mobile device'. Om hen te vinden en te ontmoeten gebruiken wij steeds meer online participatietools uit onze communicatiegereedschapskist. Zo faciliteren wij het gesprek tussen gemeente en jonge inwoners.

Het gebruik van online tools is een manier om meer jongeren te bereiken in participatie-trajecten. Een voorbeeld daarvan is de Swipocratie, een beeldende enquête. Eenvoudig gezegd is swipen het naar links of rechts vegen over het scherm van tablet of smartphone. Tijdens een Swipocratie zie je per thema een aantal afbeeldingen met stellingen. Bij sommige stellingen kunt je aangeven of je het eens of oneens bent door te swipen naar links of naar rechts. Bij andere afbeeldingen kun je swipen welke stelling de voorkeur heeft. Het gebruik van de tool is eenvoudig en duurt niet lang. Swipocratie is in Deventer succesvol toegepast bij het participatieproces van de visie hoogbouw begin voorjaar van 2023. Van de 3951 deelnemers waren 1372 jonger dan 35 jaar.

Diagram van het 'stille midden' door Aart Paardekooper

Een andere vorm van online participatie is OpenStad. Dit is een online platform voor participatieprojecten. Het is door en voor gemeenten ontwikkeld en in andere plaatsen zijn er goede ervaringen mee opgedaan. Inmiddels is in Deventer het eerste project gestart, het inrichten van een speeltuin aan het Westerhuispad in Colmschate. Specifiek gericht op kinderen dus!

Weergave van een slimme enquêtevraag via online participatietool OpenStad. Bron: www.deventer.nl/westerhuispad, september 2024

Op de afbeelding zie je een visuele vraag, gericht aan kinderen in de omgeving van een wijkspeelplek bij de openbare basisschool Kolmenscate aan het Westerhuispad. De speeltuin wordt veel gebruikt en is toe aan een grondige opknapbeurt. De speelplek krijgt een andere inrichting. Iedereen van 0 tot 100+ jaar kan er straks volop spelen, bewegen, elkaar ontmoeten of een boek lezen in de schaduw.

Hoe gaat die wijkspeelplek eruit zien? Omwonenden, jong en oud, werden in september '24 uitgenodigd om hun mening te geven over wat zij belangrijk vinden voor deze speelplek. Meer bomen, struiken en

natuur? Moet er een drinkwaterkraantje komen? Zijn er genoeg zit- en schaduwplekken? Meer of andere mogelijkheden voor spelen, bewegen en ontmoeten? Allemaal vragen waar we niet alleen vanuit het stadhuis over na willen denken. Gemeente Deventer wil ook de ideeën, wensen en voorkeuren uit de wijk horen.

Wat betekent dit voor jongerenparticipatie?

Met de genoemde online tools bereiken we veel meer jongeren dan met andere vormen van participatie. Bij goede ervaringen kan dit een opening zijn naar meer betrokkenheid bij de leefomgeving van deze jongeren.

Doel

Bij ieder participatietraject waar we de inbreng van jongeren willen stimuleren, zetten we online participatie in.

Actielijn 3. Betrokkenheid vergroten door verbinden

Bestaande netwerken zetten we in om jongeren actief mee te laten praten, mee te laten beslissen en mee te laten doen bij zaken die hen raken. Daarnaast zijn er andere initiatieven en instrumenten beschikbaar gericht op vergroten van betrokkenheid van jongeren.

Nationale Jeugdraad (NJR)

Wat is het?

Het expertisebureau jeugdparticipatie van de Nationale Jeugdraad (NJR) is in Nederland de expert in jongerenparticipatie. Ze nemen maatschappelijke vraagstukken als uitgangspunt en maken jongeren medeproducent van de oplossing. Ze helpen organisaties en overheden jongeren te bereiken, begrijpen, betrekken en te bewegen. Zo creëren ze een samenleving die jongeren in staat stelt alles uit hun sterke punten te halen.

Wat betekent dit voor jongerenparticipatie?

Tijdens de Participatieparade in november 2023 heeft de NJR een workshop gegeven over jongerenparticipatie aan ambtenaren en andere aanwezigen, waaronder raadsleden. Tijdens de Participatieparade 2024 zal de NJR een vervolgworkshop geven. Op deze manier horen collega's de argumenten en aanpak van jongerenparticipatie van externe deskundigen.

Jongeren Ambassadeurs Deventer (JA Deventer) - Don Bosco

Wat is het?

Het jongerenpanel van Don Bosco Deventer heeft zich de afgelopen jaren ingezet voor inspraak in het gemeentelijk beleid rondom jongeren. Onderwerpen varieerden van dak- en thuisloosheid onder jongeren tot ontspannings- en recreatiemogelijkheden voor jongeren. Na de coronaperiode is er een kernteam van zes jongeren bereid gevonden zich te committeren aan dit project en het nieuw leven in te blazen.

Samen met een achterban van enkele honderden jongeren gaan zij verder onder de naam Jongeren Ambassadeurs Deventer (JA Deventer). Het nieuwe kernteam heeft het afgelopen jaar al behoorlijk geïnvesteerd in het op de kaart zetten van de Jongeren Ambassadeurs Deventer. Zo hebben zij zichzelf gepresenteerd in verschillende jongerencafé's en jongerencentra en waren zij actief op sociale media.

Logo Jongeren Ambassadeurs Deventer

De komende periode richten de jongerenambassadeurs zich op de volgende drie thema's:

- Communicatie vanuit organisaties, gericht op jongeren
- Mentale weerbaarheid van jongeren
- Cultuur in Deventer voor jongeren

Rondom ieder thema wordt een werkgroep gevormd van een ambassadeur, een co-ambassadeur en een aantal leden. Zij stellen gezamenlijk een actieplan op voor een periode van ongeveer een jaar. Zo willen de jongerenambassadeurs jongeren in Deventer een stem geven, vooral ook de kwetsbaren onder hen, want die dreigen nog wel eens buiten beeld te vallen bij de gemeente en instanties.

Wat betekent dit voor jongerenparticipatie?

Ongeveer 75 jongeren hebben zich het afgelopen jaar aangemeld als geïnteresseerden en hebben aangegeven dat ze op verzoek willen meedenken over thema's die hen aangaan. Daarnaast beschikt het kernteam zelf over een flink netwerk. De communicatiekanalen richting de 'leden' van de organisaties met wie zij werken staan bijvoorbeeld ook ter beschikking van de Jongeren Ambassadeurs Deventer. Daarmee gaat het bereik van de ambassadeurs richting enkele honderden jongeren in Deventer. Jongeren die we als gemeente niet goed rechtstreeks kunnen bereiken. Vandaar dat dit netwerk zinvol is.

Als gemeente hebben we JA Deventer uitgenodigd om mee te denken met onze communicatie-uitingen, zoals brieven in duidelijke taal, de website en kanalen als Whatsapp. Ook nodigen we hen uit bij inwonersbijeenkomsten met thema's die relevant zijn voor jongeren, zoals toekomstige woningbouw.

Liaisons Saxion en Aventus

Wat is het?

Binnen de gemeente zijn twee liaisons werkzaam, voor Saxion en Aventus. Zij zijn zowel bij de gemeente als de onderwijsinstelling in dienst. De liaison legt verbindingen tussen verschillende mensen en projecten, zodat er een win-win situatie ontstaat. Liaison betekent ook letterlijk verbinder. De nadruk ligt op het verbinden van opgaven en projecten aan het onderwijs en onderzoek. Zodra een onderzoeksvraag concreet genoeg is wordt er een opdrachtgever aan studenten en onderzoekers van Saxion en Aventus gekoppeld, zodat ze samen deze vraag kunnen oppakken.

Wat betekent dit voor jongerenparticipatie?

De liaisons zijn van grote waarde voor de gemeente als geheel en het programmeerteam Participatie in het bijzonder vanwege de verbindende rol die ze hebben. Via hen kunnen we groepen studenten bereiken. Met de liaison van Saxion zijn we al gewend op deze manier te werken, met de liaison van Aventus wordt nog een aantal activiteiten opgezet.

Studentambtenaren

Wat is het?

Gemeente Deventer heeft 2 studentambtenaren, derdejaars studenten van Saxion. Ze zijn 1 dag per week in dienst van de gemeente. Hun doel is om een nog betere verbinding te creëren tussen studenten en de gemeente. Dit doen ze door de behoeften van jongeren en studenten in kaart te brengen.

Vanuit de organisaties Saxion, Aventus, Impacter, dEVENTer, Bibliotheek Deventer en studentenverenigingen is er behoefte om regelmatig bij elkaar te komen om met elkaar af te stemmen over activiteiten voor

jongeren. Zo organiseren zij vanuit het stadhuis het koepeloverleg 'Let's Connect'. Ze zorgen dat er bijeenkomsten zijn en er een agenda is.

Doelstelling is om van Deventer een aantrekkelijke studentenstad te maken en om op het gebied van cultuur mee te denken met de gemeente. Via dit koepeloverleg ontdekken ze wat er speelt onder de jongeren en studenten en koppelen ze dit weer terug aan de gemeente. Daarnaast denken de studentambtenaren mee over onderwerpen die te maken hebben met studenten en jongeren. Ook bieden ze ondersteuning bij het werven van opdrachten binnen Deventer voor studenten van Aventus en Saxion en werken ze nauw samen met beide liaisons.

Wat betekent dit voor jongerenparticipatie?

In aanvulling op de liaisons zorgen de studentambtenaren voor verbinding tussen gemeente en studenten. Zij leren ons bovendien om door de ogen van jongeren naar onderwerpen te kijken.

Studentambtenaren 2024-2025

DEV&TER Jong

Wat is het?

DEV&TER Jong verbindt jonge generaties en Deventer om elkaar te versterken. Dat doen ze door borrels en andere activiteiten, zoals brainstorms, stadswandelingen en projecten in samenwerking met organisaties in Deventer. Het bestaat uit Deventenaren die trots zijn op Deventer en zich daarvoor willen inzetten. Ze streven naar een toekomst waarin Deventer een aantrekkelijke stad blijft voor jonge generaties om in te wonen en te werken.

Daarom willen zij de betrokkenheid en invloed van jonge generaties in Deventer vergroten. Ze noemen zich geen netwerkclub, maar geven wel op hun site aan dat zij met een groeiend netwerk van young professionals in gesprek willen met bedrijven, onderwijsinstellingen en de politiek in Deventer. Daarvoor organiseert DEV&TER verschillende netwerkborrels, kennis- en brainstormsessies en bouwen ze mee aan Deventer van nu en de toekomst.

Wat betekent dit voor jongerenparticipatie?

DEV&TER richt zich vooral op werkende jongeren die jonger zijn dan 35. Dit is een groep die we als gemeente minder goed in het vizier hebben en daarmee heel waardevol om mee samen te werken.

Logo DEV&TER Jong

Netwerk 'Jong Wild Wat'

Wat is het?

Naast de gemeente zijn er vanuit andere domeinen (cultuur, zorg, educatie, sport) allerlei organisaties bezig met jongerenparticipatie: de Kunstkring, Bibliotheek, Raster, enzovoort. Om te voorkomen dat we in de stad dingen dubbel of niet doen of met elkaar in concurrentie zijn én om van elkaar te leren, is in het voorjaar van 2023 Jong Wild Wat opgericht.

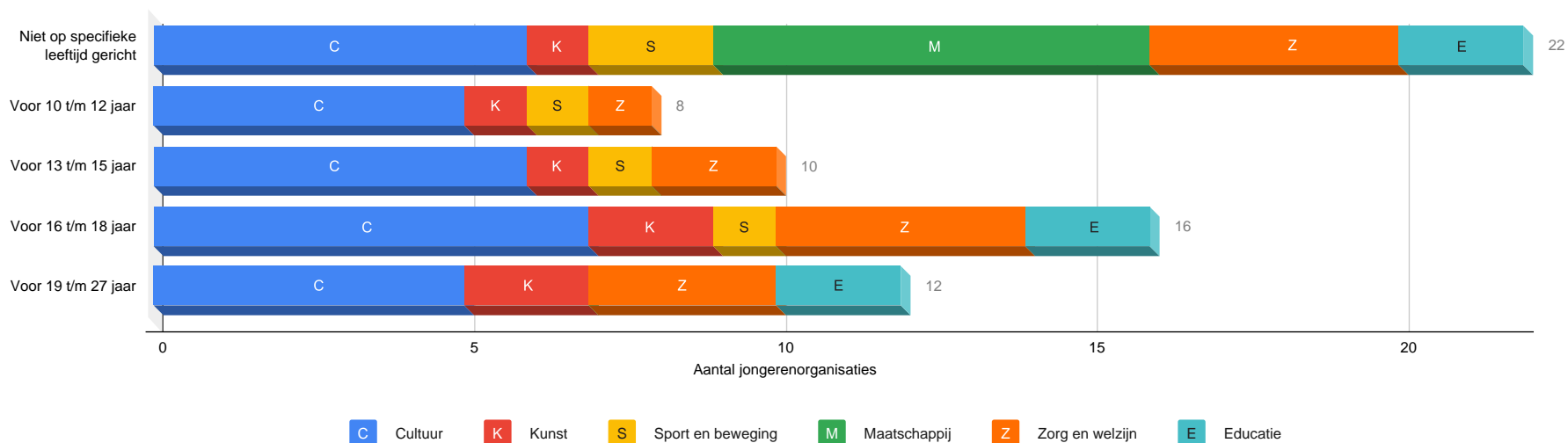
Dit netwerk bestaat uit mensen die vanuit organisaties werken die aanbod creëren van en voor jongeren. Ook de gemeente neemt deel in dit netwerk. Zo delen we informatie over wat er speelt en wat nodig is voor jongeren. De kracht van het netwerk is het verbinden. Binnen Jong Wild Wat leren de deelnemers, inspireren ze elkaar en weten ze elkaar

te vinden voor samenwerking. Via een actieve Whatsappgroep en 3 à 4 keer een ontmoeting op locatie van één van de deelnemers, brengen de deelnemers elkaar op de hoogte van het aanbod voor jongeren in de stad en zetten ze hun hulpvraag onderling uit. Er is een digitaal smoelenboek dat het netwerk helpt om een indruk te krijgen van alle deelnemers aan het netwerk en de avonden. Het netwerk breidt zich nog steeds uit.

Wat betekent dit voor jongerenparticipatie?

Met beide netwerken komen we tegemoet aan de oproep vanuit de motie Jongerenparticipatie, om deel te nemen aan netwerken en ze op elkaar aan te laten sluiten. Voor een overzicht van de verschillende netwerken en groepen verdeeld over categorieën zie de grafiek hieronder. In de grafiek is te zien hoeveel organisaties voor jongeren er per leeftijdsgroep zijn, en op welke thema's zij zich richten.

Aantal jongerenorganisaties in Deventer, per doelgroep

4. Analyse bestaande activiteiten per doelgroep

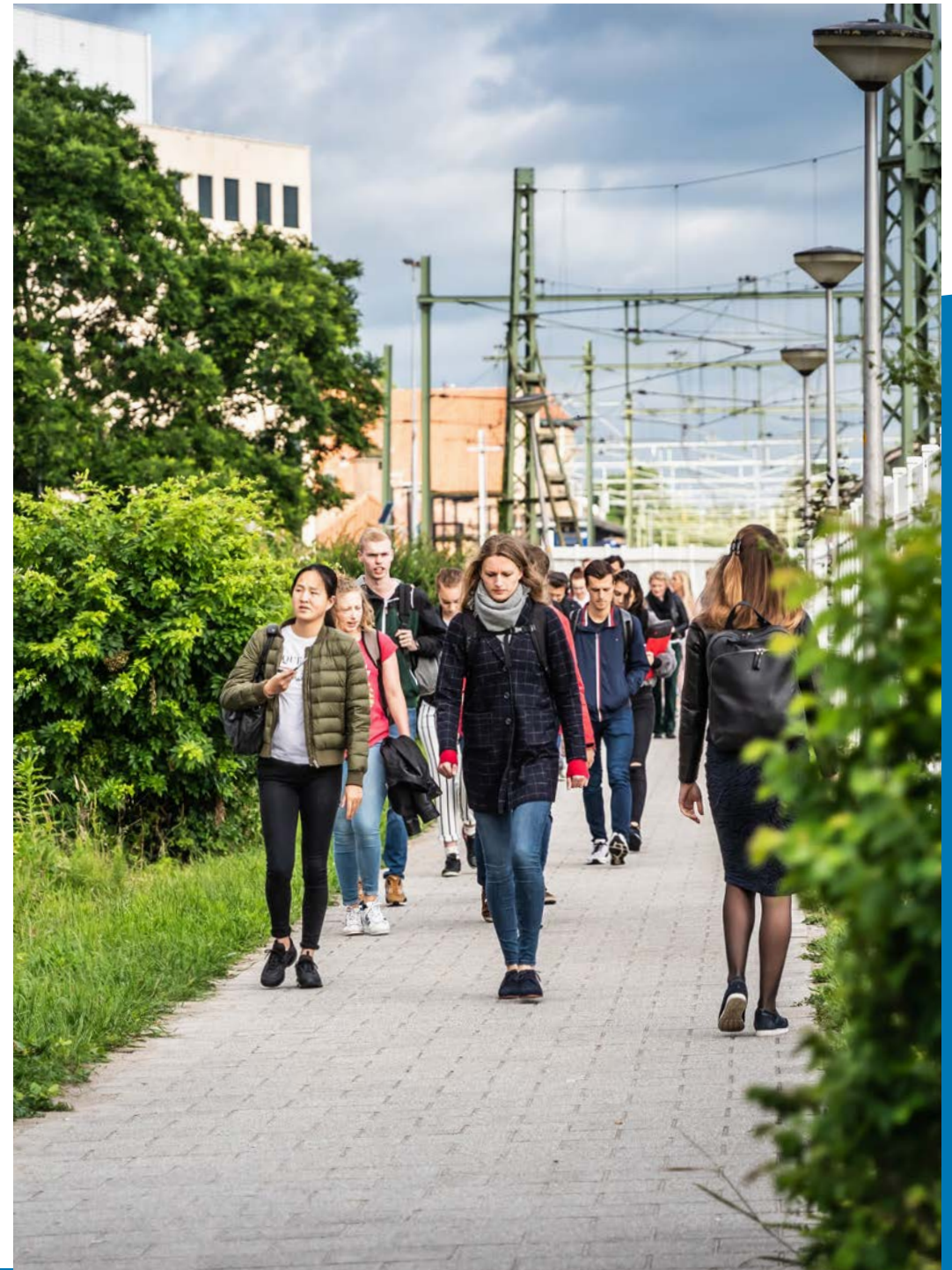
Als we kijken naar het voorgaande overzicht van activiteiten per doelgroep, dan zien we dat we sommige groepen prima bereiken en dat andere doelgroepen extra inzet vragen.

Leerlingen van basisscholen worden op dit moment beperkt bediend, alleen als er een aanvraag gedaan wordt bij de gemeente. Om burgerschapsvorming serieus vorm te geven, willen we terug naar het niveau van een aantal jaren geleden. Iedere basisschool werd toen uitgenodigd voor rondleiding of democratiespel.

Voor de scholieren van het voortgezet onderwijs organiseren we voor 5 havo de kinderrechtenmarkt. Daarnaast zijn er ook voor hen rondleidingen mogelijk. Een uitbreiding van activiteiten, waarbij we uit alle schooltypes leerlingen betrekken, is de jongerenraad.

Mbo'ers bereiken we in het algemeen nog onvoldoende, daarvoor hebben we met de liaison van Aventus een flinke slag te slaan. Des te belangrijk, omdat mbo'ers vaak uit (de buurt van) Deventer komen en hier vaak blijven wonen en werken. Dit raakt dus ook doelstellingen van andere domeinen, zoals wonen en de Human Capital Agenda.

Met het hbo zijn er veel activiteiten en goede contacten. Deze blijven we de komende jaren uitvoeren, waarmee we veel studenten bereiken.

5. Wat willen we aanvullend oppakken?

Kinderburgemeester(s)

Wat is het?

Participatie is een belangrijk onderdeel van de ontwikkeling van een kind. Naar elkaar luisteren, begrijpen wat er speelt, het vormen van een eigen mening, daarover praten en samen tot een beslissing komen is een fundament voor de democratie.

Omdat kinderen geen stemrecht hebben worden ze niet gehoord in democratische beslissingen die hun raken. Het kinderburgemeesterschap maakt het voor kinderen mogelijk om zich al eerder te laten horen en te ervaren wat participatie inhoudt (in het gezin, de school, de wijk en de maatschappij). De vertegenwoordiger(s) hebben een voorbeeldfunctie.

Leren door te ervaren vraagt een paradigmashift, een vernieuwende insteek van kinderparticipatie: van informeren over rechten en plichten naar oefenen in het vormen en uitspreken van je eigen mening, luisteren naar anderen, serieus nemen van de ideeën van anderen, deze tegen je eigen ideeën afwegen, samen beslissingen nemen, plannen maken en deze met hulp van volwassenen realiseren. Daarmee investeren we niet alleen in de kinderen van nu, maar ook in de opvoeders van de toekomst.

Wat betekent dit voor jongerenparticipatie?

De kinderburgemeester staat al langer op de planning om in Deventer te implementeren. Wens is om meer dan ceremoniële taken uit te voeren en om meer dan 1 kinderburgemeester te benoemen. In Q4 van 2024 werken we dit samen met Kabinetszaken uit.

Jongeren WijkTeams via WijDeventer

Wat is het?

In Colmschate (Colmschate-Zuid, -Noord en Vijfhoek) is 15 à 20 jaren geleden een Jongeren WijkTeam (JWT) opgezet door het jongerenwerk van Raster met jongeren uit de wijk. Dit was in een periode dat ook enkele JOP's (jongeren ontmoetingsplekken) zijn gerealiseerd. Het idee was om jongeren de mogelijkheid te geven om met een eigen budget activiteiten op te zetten, volgens de werkwijze van WijDeventer.

De wijkteams uit Colmschate Zuid en Colmschate Noord / Vijfhoek hebben toen uit het wijkbudget een percentage van 9% van het budget beschikbaar gesteld voor het JWT. In principe was dit elk jaar mogelijk. Op het einde van het jaar kwamen het JWT en het wijkteam van Colmschate-Zuid en Colmschate-Noord/Vijfhoek bij elkaar om elkaar bij te praten.

Op dit moment is er geen JWT meer. Een JWT komt en gaat en bestaat steeds enkele jaren, omdat jongeren ouder worden en uitvliegen. Het vraagt veel inzet van het jongerenwerk om het steeds weer voor elkaar

te krijgen om nieuwe jongeren te interesseren en vast te houden. Een vertrouwd gezicht, het investeren in en opbouwen van een relatie met een jongere zijn hierin belangrijke voorwaarden.

Wat betekent dit voor jongerenparticipatie?

Jongeren kunnen nu al gebruikmaken van de WijDeventer werkwijze, maar daarnaast zou een nieuw JWT fantastisch zijn. Dat vraagt echter een flinke inzet van de wijkmanagers en het jongerenwerk. De mogelijkheden hiervoor moeten worden onderzocht.

Rondleidingen

Wat is het?

Op jonge leeftijd een positieve ervaring meegeven over wat lokale democratie inhoudt en een kijkje achter de schermen in het stadhuis van je woonplaats gunnen we elk kind tijdens zijn of haar schoolloopbaan in onze gemeente. Hiermee kunnen we ook het basisonderwijs steunen in het uitvoeren van hun opdracht burgerschap. Het aanbod van rondleidingen waarin onze lokale democratie centraal staat, willen we continueren en meer actief aanbieden.

De organisatie van de rondleidingen aan scholen is arbeidsintensief. Denk aan contacten met scholen onderhouden, het voorbereiden van een inhoudelijk lesprogramma, het regelen van facilitaire zaken, contact met raadsleden en het maken van een draaiboek. Dit vraagt om extra capaciteit in de vorm van een participatie-medewerker.

Doel

Iedere basisschoolleerling komt minimaal eenmaal op het Stadhuis.

Inzet organisaties met jongerenparticipatie als specialisme

Wat is het?

In Deventer en daarbuiten zijn organisaties met jongerenparticipatie als specialisme. We staan aan de vooravond van het actualiseren van de omgevingsvisie en alle samenhangende beleidsonderwerpen. Jongeren op een laagdrempelige manier over abstracte onderwerpen mee te laten denken, vraagt om een aparte aanpak in participatie. We willen hier ook op inzetten om de kloof tussen jongeren en (lokale) politiek te verminderen. Door middel van bijvoorbeeld de organisatie van projectdagen, waarbij we jongeren, via het onderwijs, bereiken door met hen een democratische uitdaging aan te gaan. De jongeren gaan bezig met problemen die zij in hun eigen leefomgeving zien, en door middel van brainstormsessies proberen zij een concrete oplossing te bedenken voor deze problemen.

Wat betekent het voor jongerenparticipatie?

Door inzet van organisaties met jongerenparticipatie als specialisme kunnen we wellicht meer en andere jongeren bereiken. Met name in Friesland door organisatie Tienskip zijn er goede ervaringen mee opgedaan. Zij worden ondersteund door Provincie Overijssel. Gemeenten wordt gevraagd deel te nemen.

Hackaton studenten Aventus

Wat is het?

Aventus en een opdrachtgever uit de regio organiseren regelmatig een Hackaton of Creathon voor de studenten. De opdrachtgever heeft altijd een aantal uitdagende vraagstukken die ze aan studenten van verschillende opleidingen voorleggen. Vaak doen ook medewerkers van de organisatie mee. In deze multidisciplinaire teams storten de deelnemers zich 2 dagen op het probleem, bekijken het van alle kanten en bedenken samen de beste oplossing.

Tijdens de Hackaton of Creathon gaan de studenten volgens de methodiek Design thinking aan de slag. Dit is een interactieve aanpak die studenten leert door de ogen van de gebruiker te gaan kijken. De studenten leren out-of-the-box te denken. Creativiteit en ondernemerschap worden aangewakkerd. Zo ontwikkelen ze oplossingen die de organisatie, hun producten en diensten verder brengt.

Wat betekent dit voor jongerenparticipatie?

Het toepassen van de hackaton betekent vooral dat we een doelgroep bereiken die we minder goed in beeld hebben. Deze vorm van participatie heeft ook aspecten van burgerschapsvorming.

Jongerenraad Eddy Hillesum Lyceum

Wat is het?

In 2019 is er een pilot uitgevoerd met een jongerenraad, opgezet door enkele leerlingen van EHL, die hun profielwerkstuk hierover hielden. Door middel van loting werden er uit alle schooltypen van EHL leerlingen geselecteerd om deel te nemen. Er werden vervolgens vier bijeenkomsten georganiseerd: 2 om meer kennis op te doen over het

gekozen onderwerp, 1 om adviezen te bedenken en 1 bijeenkomst om te stemmen over de adviezen. Afspraak met EHL was om dit te herhalen, door corona is dat destijds niet doorgegaan. Doel is om één- of tweemaal per jaar een jongerenraad met EHL te organiseren, waarbij de leerlingen minimaal één van beide keren het onderwerp kiezen.

Wat betekent dit voor jongerenparticipatie?

Behalve dat de jongerenraad heel nuttig was voor de gemeente om op deze manier input te krijgen op beleid, was het ook voor de jongeren zelf een zeer leerzame ervaring. Leren luisteren naar elkaar, argumenten formuleren en spreken voor een groep.

6. Actieplan 2024-2026

In de volgende tabel staat een overzicht van alle activiteiten die we uitvoeren op het gebied van jongerenparticipatie. Veel van deze activiteiten lopen al, sommige worden nog uitgewerkt en opgezet. In enkele gevallen vraagt dat nog budget en/of samenwerking van andere organisatieonderdelen, zoals:

- WijDeventer
- Programma Jeugd en Onderwijs
- Griffie en raadsleden
- Vakgroep P&O
- Kabinetszaken
- Jongerenwerk Raster

Begroting

Per actie is aangegeven of dit past binnen de budgetten die beschikbaar zijn voor Participatie binnen programma 1 Burger en Bestuur. Structureel is er voor participatie 120.000 euro beschikbaar, t/m 2026 aanvullend 100.000 euro en er is een incidenteel budget beschikbaar van 170.000 euro, waarvan 30.000 specifiek bestemd is voor jongerenparticipatie. Met ingang van september 2024 zal er extra ingehuurd worden op de functie van participatieadviseur vanwege de grote vraag voor deelname aan projecten. De meeste activiteiten en projecten bestaan uit uren van participatieadviseurs en -medewerkers. Met deze budgetten kan het grootste deel van de kosten t/m 2026 gedekt worden. Deze periode zullen we moeten benutten om te monitoren welke activiteiten effectief zijn en gecontinueerd moeten worden, zodat er tijdig structureel budget aangevraagd kan worden.

Omschrijving	Doelgroep	Wanneer	Binnen budget
Actielijn 1. Burgerschapsvorming			
Rondleidingen+	Basisschool	Q1 2025	✓
Rondleidingen+	EHL, mbo, hbo	Loopt	✓
Kinderrechtenmarkt	Havo 5	Loopt	✓
Minors Saxion	Hbo	Loopt	✓
Kinderburgemeester	basisschool	Q4 2024	✓
Actielijn 2. Meedenken/doen beleid en projecten			
City Deal Kennis Maken	Studenten mbo en hbo	Loopt	✓
Loket van Mogelijkheden	Studenten hbo	Loopt	✓
Jongeren wijkteams	Scholieren voortgezet onderwijs	Q1 2025	?
Online participatie-tools	alle	Loopt	✓
Hackaton Aventus	Mbo	Q1 2025	✓
Tienskip	alle	Q1 2025	✓
Jongerenraad EHL	Scholieren voortgezet onderwijs	Q1 2025	✓
Actielijn 3. Verbinden netwerken			
Liaisons Saxion en Aventus	Studenten mbo en hbo	Loopt	✓
Studentambtenaren	Studenten mbo en hbo	Loopt	✓
Nationale Jeugdraad (NJR)	alle	Loopt	✓
Koepeloverleg Let's Connect	alle	Loopt	✓
Don Bosco	Middelbare, mbo, hbo	Loopt	?

Colofon

Gemeente Deventer, oktober 2024

Inhoud
Vormgeving

Participatie, gemeente Deventer
Communicatie, gemeente Deventer

WWW.DEVENTER.NL